

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

A helyi adók szerepe Kapuvár város önkormányzatában

Belső konzulens: Dr. Weisz Ágnes

Külső konzulens: Bognár Orsolya

Hegedüs Gergely
Nappali
Gazdálkodás és
Menedzsment
Vállalkozásszervezés

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Hegedűs Gergely

Szak/szakirány: Gazdálkodás és Menedzsment
Vállalkozás szervezés

Neptun kód: HBUPUS A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2014

A szakdolgozat pontos címe:

A helyi adók szerepe Kapuvár
város önkormányzatában

Belső konzulens neve: Dr. Weisz Ágnes

Külső konzulens neve: Bognár Orsolya

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Kapuvár, adórendszer, történelmi át-
tekintés, helyi rendelet, önkormányzat

Benyújtott szakdolgozatom nem titkosított / titkosított.

(Kérjük a megfelelő aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy példányát csatolni vagy az eredetit másolatkészítés céljára átadni.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára köztegye. (Kérjük a megfelelő aláhúzni!) Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2014-05-21.

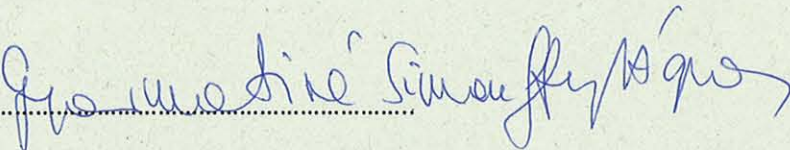
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

2014 MÁJ 21.

Dátum:

könyvtári munkatárs

P.H.

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
Könyvtár
8900 Zalaegerszeg
Gasparich Márk u. 18/A.
Telefon: +36-92-509-940

Tartalom

1.BEVEZETÉS.....	3
2. A HELYI ADÓZTATÁS KIALAKULÁSA	4
3. A HELYI ÖNKORMÁNYZÁS TÖRTÉNETI VÁLTOZÁSAI.....	5
4. ÖNKORMÁNYZATOK GAZDÁLKODÁSA.....	8
4.1 AZ ÖNKORMÁNYZATOK BEVÉTELEI.....	9
4.2 Helyi adók szerepe az önkormányzat bevételei között.....	10
5. HELYI ADÓ TÖRVÉNY	11
6. A HELYI ADÓ SZEREPE KAPUVÁRON.....	13
6.1 KAPUVÁR VÁROS TÖRTÉNETE	13
6.2 A Helyi adók ismertetése a Kapuváron hatályos rendelet alapján.....	15
7. A HELYI ADÓBEVÉTELEK ARÁNYA AZ ÖNKORMÁNYZAT BEVÉTELEIHEZ	34
8. KAPUVÁR ADÓBEVÉTELEK ALAKULÁSA 2012-2013. ÉV.....	36
9. ÖSSZEGZÉS	38
IRODALOMJEGYZÉK	40

**„Ha az éves bevételed 20 font,
És az éves kiadásod 19 font,
Az eredmény: boldogság.”**

Charles Dickens

1.Bevezetés

Napjainkra nem csak a feladatok és az igények, hanem a kommunikáció fejlődése is új eszközöket ad az önkormányzatiság kiteljesítéséhez. A szolgáltatások bővítése nem csupán mennyiségi, hanem minőségi változást is hoz életünkben.

A helyi önkormányzatok alkotják az államháztartás egyik alrendszerét, és támogatásaikon keresztül kapcsolódnak az állami költségvetéshez. Az államháztartási reform részeként 1988-ban elkezdődött a tanácsi szabályozás megújítása, és 1990. január 1-től bevezetésre kerültek az új szabályozási rendszer egyes elemei. A korábbi kiadásorientált támogatási rendszert egy bevétel-orientált pénzügyi szabályozás váltotta fel. A rendszerváltás utáni egy-két év társadalmi változásai és a szabályozás belső ellentmondásai szükségessé tették a helyi önkormányzatokról szóló szabályozás és az elosztási rendszerek felülvizsgálatát, valamint a szükséges változások megtételét. Így az elmúlt 15 évben sok változás történt az önkormányzatok finanszírozási rendszerében, de ez nem azt jelenti, hogy a rendszer problémamentessé vált.

A helyi adórendszer kialakításának célja az önkormányzat gazdálkodásának megalapozása, pénzügyi forrásainak bővítése. A települési önkormányzatok működésének, feladat- és hatáskörük gyakorlásának feltétele a megfelelő bevétel. Hazánkban a helyi önkormányzatok széleskörű kötelezően ellátandó feladatok körét látják el.

Kapuvár Városi Önkormányzat által 2009-2012. év között bevezetett helyi adók bemutatására, a helyi adóbevételek alakulásának vizsgálatára vállalkoztam dolgozatomban.

Kezdetként ismertetem az adózás, a helyi önkormányzatok kialakulását, a bevételi forrásokat, s mivel dolgozatom főként a helyi adók ismertetésére törekszik, így a helyi adó törvényt is bemutatom. A helyi adó törvény vizsgálatát azért tartottam fontosnak, mivel e törvény biztosítja az önkormányzat számára a helyi adók bevezetésének jogát, alapelveit.

Dolgozatom második felét Kapuvár város bemutatásával kezdem. Felvázolom a helyi sajátosságokat, célkitűzéseket.

Bemutatom a városban bevezetett helyi adókat az önkormányzat rendeletein keresztül, majd az adóbevételek alakulását vizsgálom az egyes időszakokban. Rámutatok azokra a tényekre, mely egy-egy adó fajtánál a bevétel emelkedéséhez, illetve csökkenéséhez vezetett.

Kitérek a gépjárműadó, a késedelmi pótlék, a bírság, valamint a talajterhelési díj ismertetésére, mivel ezekből származó bevételek sem elhanyagolhatóak az önkormányzat számára.

Megvizsgálom, hogy a helyi adóbevételek mekkora szerepet töltenek be az önkormányzat költségvetésének, mind bevételi oldalát tekintve, mind a kiadási oldalát nézve.

Végezetül összefoglalom tapasztalataimat.

2. A helyi adóztatás kialakulása

„Hazánkban az adók 1848 előtt alárendelt jelentőséggel bírtak. Mint minden középkori államháztartásban, nálunk is az állambirtok volt a legfőbb bevételi forrás. Ehhez járultak a nagyobb királyi haszonvételek, név szerint a harmincadnak nevezett határvámok s a só-jövedelem, a nemesi birtokok területén létező bányák után fizetett illeték, a pénzverésből és később postából szerzett jövedelem, a városi földadó, a megüresedett egyházi javadalmak és egyéb csekély jelentőségű esetleges bevételek.

A tulajdonképi országos adónak első nyomával törvénykönyvünkben csak I. Károly dekrétumában találkozunk, mely az elterjedt pénzhamisításból származott veszteségek pótlása végett minden paraszt-portára, vagyis olyan kapura, amelyen egy szénával vagy gabonával terhelt szekér átmehetett évenként 18 dénár adót vetett.”¹

A rendszerváltást követően létrejöttek az önkormányzatok, melyek önálló gazdálkodás jogával rendelkeztek. Az önálló gazdálkodás egyik eszköze a helyi adópolitika megteremtése. Ennek következtében jött létre az 1990. évi C. törvény a helyi adókról, mely összhangban áll a Magyar Köztársaság Alkotmányával és a helyi önkormányzatokról szóló törvény rendelkezéseivel.²

Mielőtt mélyebben elmerülnénk az önkormányzat helyi adóbevételeinek ismertetésében, ismerjük meg az adózás kialakulásának történetét, az önkormányzatok létrejöttét. Az 1990. évi rendszerváltás jelentős változást hozott a települések életében. Létrejöttek az önkormányzatok. Az önkormányzatok gazdálkodásának alapja a költségvetés,

¹ Révai Nagy Lexikona I. kötet. 1989. p. 97. oldal

² 1990. évi C. törvény a helyi adókról

mely bevételi és kiadási oldalból áll. A bevételek egy részét a helyi adókból származó bevételek teszik ki.

Az 1991-es év átmenet volt, mivel éltek még a tanácsi rendszer adói és az önkormányzatoknak is fel kellett készülni a helyi adók bevezetésére, alkalmazására. A helyi adó bevételek azokon a településeken is jelentőséggel bírtak, ahol ennek aránya csekély volt, mert a forráshiány mérséklését szolgálta. Az 1990-es évet követően sok településen megkezdődtek az infrastrukturális fejlesztés pl.: a telefonhálózat és szennyvíz-elvezető hálózat, gázhálózat kiépítése.

Azok a települések, amelyek iparilag fejlettebbek a vállalkozások adóztatását helyezték előtérbe, a jelentős idegenforgalommal rendelkező településeken az állandó lakosokat nem érintő adók kerültek előtérbe. Vannak azonban olyan települések, ahol elkerülhetetlen a helyi lakosok, a magánszemélyek adóztatása, ezen esetekben a lakosságot terhelő adó mértékét alacsonyabb mértékben kerültek bevezetésre.³

3. A helyi önkormányzás történeti változásai

Az önkormányzati igazgatási rendszer kérdéseinek vizsgálatát célszerű az önkormányzat meghatározásával, fogalmának körvonalazásával kezdeni.

Sajnos, a tudomány ma még tartózkodik az önkormányzat fogalmának definiálásától. Ennek hiányában az önkormányzat jelentéstartalma mögött valamely szervezet függetlensége, saját ügyeiben való önálló döntési jogosultsága áll.

„Valamennyi önkormányzat közös törekvéseként fogalmazható meg: a saját ügyek, saját jogon való intézésnek és eldöntésének, - a központi és helyi szervek közötti elfogadható mértékű munkamegosztás kialakításának, - az állampolgárok közügyekben való részvétellel történő felkészítésének, valamint – az átfogó egységes szabályozásnak a követelménye.”

Hosszú folyamat révén jutott el az önkormányzati gondolat a mai kor által támasztott feltételek megfelelőiséig. E folyamat első állomása a középkor városállamisága volt, ahol egyes városok az uralkodótól nyert kiváltságok révén a földesúri hatalomtól függetlenné válhattak. Ennek tartalma magában foglalta a belső szabályozás jogán túl az igazgatás, az adóztatás és az igazságszolgáltatás jogát is. Ebben az önkormányzati formában a város választott szervei útján kifejtett tevékenység, a városi lakosság jogosítványaként jelent meg, a lakóhelyi közösség pedig az együttélésen, az egymásrautaltságon, a közös érdeken alapult. A

³ hu.wikipedia.org/wiki/Helyi_adózás_Magyarországon

másik forma gyökerei viszont a nemesi osztályhoz tartozók rendi önkormányzatához nyúlnak vissza. A nemesi önkormányzat – az előbbivel ellentétben – nagyobb területi egységekben (megyékben, grófságokban, tartományokban) szerveződött. A polgári forradalom győzelme után a politikai állam az önkormányzatokra is kiterjesztette az állami főhatalmat. Megvalósult a hatalmi ágak elválasztása, ennek jegyében különvált a közigazgatás és az igazságszolgáltatás is.

Ezzel az önkormányzat elveszítette az igazságszolgáltatási és a védelmi (katonai) funkcióját - melyet a központi államhatalom vett át -, aminek következtében az önkormányzat feladata a helyben ellátandó közfeladatokra korlátozódott. E feladatok állami támogatása pedig megalapozta a központi kormányzat felügyeletének önkormányzatokra való kiterjesztését.

Ma már kevesen vitatják azt a tényt, miszerint az önkormányzatok részei az egységes állami mechanizmusnak. Az önkormányzatok tehát nem államon kívüli alakulatok, hanem szervesen illeszkednek az állami szervezeti rendszerbe, annak részeként alanyai a vertikális – a központi és helyi hatalmi – munkamegosztásnak, melyben a központi és a helyi hatalom intézményrendszerei kiegészítik egymást. Mindez nem zárja ki, hogy az állam meghatározott területen olyan autonómiát biztosítson az önkormányzatoknak, amellyel azok a technikai jellegű feladatok ellátásán kívül más érdemi tevékenységet is kifejthetnek. Ennek következtében az önkormányzat fogalmának értelmezése nem szűkíthető le az állammal szembeni (szembenállási) alapjogra, de a helyi önkormányzat „eszményi” modellje – a kormánytól független teljesen önálló önkormányzat – sem valósítható meg.⁴

A helyi önkormányzatok önállósággal rendelkező, demokratikusan megalkotott tartópillérei a jogállamnak. Önállóan intézi a helyi közügyek széles körét a választott helyi képviselői útján. Feladat- és hatáskörükben eljárva kifejezi a helyi közakaratot, a helyi érdekeket.

A tanácsrendszert felváltó önkormányzati rendszer a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján alakult meg.

Az önkormányzatok számára garanciális jelentőségű, hogy az Alkotmány önálló fejezetbe foglalja az elvi alapokat, kiterjesztve az alkotmányos szabályozást a hatásköri kérdésekre és a

⁴ Magyar Közigazgatási Jog (2004) Általános rész VI fejezet: A helyi önkormányzati közigazgatási rendszer 168-169.o.

jogi biztosítékokra. Az alaptörvény kimondja, hogy a helyi önkormányzatok alapjogai egyenlők, kötelezettségeik azonban eltérőek lehetnek.

Saját bevételek aránya messze elmaradt a kívánatostól, a bevételek többségét a normatív állami támogatások és hozzájárulások jelentették, mégis ebben az időszakban rendkívül sok fejlesztés indult el.

Az önkormányzatok feladat- és hatáskörök hordozói. E hatásköröket a polgármesterre, más önkormányzati testületi szervekre átruházhatják. A helyi közügyek a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a helyi közhatalom gyakorlásához, valamint mindezek feltételeinek megteremtéséhez kapcsolódnak.

Az Önkormányzati törvény 1.§. (5) bekezdése szerint helyi önkormányzatoknak kötelező feladat- és hatáskört törvény állapíthat meg, és ezzel egyidejűleg az országgyűlés biztosítja a hatáskör ellátásához szükséges anyagi feltételeket, dönt a költségvetési hozzájárulás mértékéről és módjáról.

Érdemes megvizsgálni a kötelező feladatokat. Ide olyan közszolgáltatások sorolhatók, melyek alapvetőek a helyi közösség számára. Ezek:

- egészséges ivóvízellátás
- óvodai nevelés, általános iskolai oktatás, nevelés
- egészségügyi és szociális alapellátás
- közvilágítás
- helyi közutak és köztemetők fenntartása
- nemzeti és etnikai jogok érvényesítésének biztosítását.

A törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak több kötelező feladat- és hatáskört rendelhet.

A megyei önkormányzatok azokat a közszolgáltatásokat látják el, amelyek ellátására a települési önkormányzatok nem képesek.

Biztosítani kell a kötelező feladatok ellátásához szükséges anyagi feltételeket. Lényegében ez azt jelenti, hogy a törvény lehetővé teszi az önkormányzatok számára a helyi adók kivetését, meghatározza az illetékekből való részesedését stb.

Az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatokon túlmenően olyan önálló feladatokat is vállalhat, amelyet a jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe. Az önállóan vállalt közügyek ellátása nem veszélyeztetheti a kötelezően előírt feladatok teljesítését.

Az önkormányzati feladat- és hatásköröket a képviselő-testület és szerveik látják el, meghatározzák szervezetüket, kialakítják működési rendjüket. Önállóan döntenek, hogy társulnak-e más önkormányzatokkal.

A képviselő testület tagjait négy évre választják. A képviselő jogai és kötelezettségei azonosak. Az önkormányzatok önállósága kifejeződik többek között abban is, hogy önállóan gazdálkodhat pénzeszközeivel, saját vagyonnal rendelkezik, vagyonával vállalkozhat, de a vállalkozás nem veszélyeztetheti a feladatok ellátását.

Az önkormányzatok jogai azonosak, de teljesítőképességük más és más. Ennek megfelelően az önhibáján kívül fizetésekteleenné váló önkormányzatokat a központi költségvetés évről évre segíti. ÖNHIKI⁵ támogatásban részesül a működési hiányból eredően önhibáján kívül hátrányos pénzügyi helyzetben lévő helyi önkormányzat. Ez ösztönzi az önkormányzatokat, hogy hatáskörükben tegyenek meg minden lehetséges intézkedést a költségvetési egyensúly fenntartása érdekében. A helyi önkormányzatok támogatási igényüket a Magyar Államkincstáron keresztül nyújthatják be a Pénzügyminisztériumhoz.

A beruházások száma évről-évre csökkenő tendenciát mutat. A központi szervek hatékonyabb támogatását igénylik az önkormányzatok.

Az önkormányzatok törvényesen működnek, rendeletet, határozatot hoznak. Ezek ellen a közigazgatási hivataloknál elhanyagolható számban élnek észrevétellel.

„Megállapítható, hogy helyi önkormányzataink jogállamunk biztos oszlopai, a demokrácia alapkövei.”⁶

4. Önkormányzatok gazdálkodása

Az önkormányzati autonómia elengedhetetlen feltétele az önkormányzatok gazdasági önállósága. A gazdasági önállóság alappillérei:

- az önkormányzati **tulajdon** léte s egyenjogúsága más tulajdonformákkal,

⁵ Megállapította: 1996. évi XXV. tv. A helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásról szóló

⁶ A helyi önkormányzatok és pénzügyeik 57-59. oldal

- a kötöttség nélkül felhasználható, évközben nem csökkenthető mértékű és alanyi jogon járó **normatív állami hozzájárulás**.
- saját bevételek beszedésének lehetővé tétele, különösen a **helyi adóztatás jogának** megadása,
- a kötelező közfeladatokhoz igazodó **finanszírozás**,
- az önkormányzat szabadsága **saját költségvetésének** és zárszámadásának elfogadására és módosítására,
- megfelelő mechanizmusok kiépítése az önhibájukon kívül válsághelyzetbe került önkormányzatok **megsegítésére**.

A hatályos jogi szabályozás vizsgálata nyomán megállapíthatjuk, hogy az önkormányzatok alapvetően rendelkeznek a gazdasági önállóság feltételeivel.

4.1 Az önkormányzatok bevételei

Az önkormányzatok költségvetésüket rendeleti formában fogadják el, s hozzák nyilvánosságra. Törvény által előírt megoldás a költségvetés két alkalommal történő testületi megtárgyalása, amikor a két tárgyalás között közmeghallgatás formájában kikérik a lakosság véleményét.

Az önkormányzati bevételek három forrásból biztosíthatók:

- saját bevétel
- átengedett központi adók
- állami támogatások

Az önkormányzati autonómia szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bírnak a saját bevételek.

Saját bevételek:

- helyi adók
- a vállalkozási bevételek
- az önkormányzati vagyon hozadéka
- az illetékbevételek külön törvényben meghatározott hányada
- a környezetvédelmi és műemlékvédelmi bírság meghatározott része,

- vadászati jog értékesítéséről származó bevételek,
- az átvett pénzeszközök
- a tanácsok által alapított és felügyelt értékesítésből származó összeg meghatározott része,
- hitel
- az egyéb bevételek

Átengedett központi adók az önkormányzati autonómia szempontjából átmenetet képeznek a saját bevételek és az állami támogatások között.

- Kiemelkedő e téren a magánszemélyek jövedelemadója, amelynek meghatározott részét az állami költségvetés átadja az önkormányzatoknak.
- A másik számottevő átengedett adó – a gépjárműadó – bevezetésekor ezen az adónemen osztozott az állami költségvetés a helyi önkormányzattal. Jelenleg a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzatok által beszedett adó teljes összege az önkormányzatot illeti meg.

Az állami támogatásoknak két nagy csoportját különböztetjük meg

- Szabad felhasználású támogatás a normatív költségvetési hozzájárulás.
- Felhasználási kötelezettséggel járó állami támogatások: céltámogatások, címzett támogatás, kiegészítő állami támogatás, központosított előirányzatok.

4.2 Helyi adók szerepe az önkormányzat bevételei között

Saját bevételek körén belül mind elméleti, mind gazdasági szempontból kitüntetett helyet foglalnak el a helyi adók. A helyi adóztatás az önkormányzatok alkotmányos alapjoga. Az állami támogatások reálértékének folyamatos csökkenése miatt az önkormányzatok működése egyre inkább igényli a helyi adók kivetését.

A helyi adóztatásról szóló törvény meghatározza az önkormányzati adóztatás kereteit. E törvény írja elő a bevezethető adónemeket, az egyes adófajták maximális mértékét, a kötelező mentességeket. E kereteket önkormányzati rendelettel töltik ki a képviselő-testületek.

5. Helyi adó törvény

A helyi adókról szóló törvény 1990. évi C. törvény 1991. január 1-jén lépett hatályba, az országgyűlés azóta többször módosította. A törvény megfogalmazza a helyi adókra vonatkozó előírásokat, jogokat, kötelezettségeket.

Az önkormányzatnak a törvény alapján joga van ahhoz, hogy helyi adók valamelyikét bevezesse, ezeket módosítsa, illetve hatályon kívül helyezze. Meghatározza az adó bevezetésének időpontját, esetleg időtartamát. Az adóalanyok adóterheit év közben az önkormányzat nem súlyosbíthatja.

Az adókötelezettség kizárólag az adott település lakóit és a településen működő vállalkozókat terheli. Az önkormányzat a helyi adó törvényben felsorolt mentességeken, kedvezményeken túl rendeletében további mentességeket állapíthat meg. Az önkormányzat nem adhat mentességeket, kedvezményeket a vállalkozókat terhelő adónemekben, valamint a vállalkozások számára csak egyféle adómértéket írhat elő. Az önkormányzat egy meghatározott adótárgy vonatkozásában csak egyféle adófizetési kötelezettséget állapíthat meg és a törvényben meghatározott adómaximumot nem lépheti túl. Vagyon típusú adók esetében az adóalap egységesen, tételesen, vagy forgalmi érték alapján határozhatók meg.

A helyi adók alanya

A helyi adó alanya lehet a magánszemély, a jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, a magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező személyi egyesülése, a külföldi magánszemély és szervezet is feltéve, hogy adómentességet nemzetközi szerződés vagy viszonyosság nem biztosítja.⁷

Alanyi adómentességben részesül a társadalmi szervezet, az egyház, az alapítvány, a közszolgáltató szervezet, a köztisztviselő, a közhasznú társaság, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár, a költségvetési szerv és a költségvetési szervnek nem minősülő nevelési-oktatási intézmény. Az adómentesség abban az esetben jár, ha az adóévet megelőző évben folytatott vállalkozási tevékenységből származó jövedelme után társaságiadó-fizetési kötelezettsége nem keletkezett.⁸

A törvényben biztosított mentességek, kedvezmények körét a helyi önkormányzat rendeletében tovább bővítheti.

⁷ Helyi adó törvény I. fejezet 3.§. (1), (3) bekezdése

⁸ Helyi adó törvény I. fejezet 3.§. (2) bekezdése

A helyi adók tárgya

Az adótárgyak adókötelesek. E szerint az adókötelezettség kiterjed az ingatlantulajdonosra, ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogra, a munkaeő foglalkoztatásra, a nem állandó lakosként való tartózkodásra és a törvényben meghatározott gazdasági tevékenység gyakorlására.⁹

⁹ Helyi adó törvény I. fejezet 4.§.

6. A helyi adó szerepe Kapuváron

6.1 Kapuvár város története

A 10.462 fő lakosú Kapuvár, Magyarország északnyugati részén, a Kisalföld két tájegységének – a Rábaköznek és a Hanság-medencének – találkozásánál, kedvező közlekedés-földrajzi helyzetben, a 85-ös főút két oldalán Győrtől 49, Soprontól mintegy 39 km-re található. A város központjától 12 km-re észak felé található a pamhageni határátkelő.

A város nagy kincse a 62 fokos, 1762 méter mélyről előtörő minősített gyógyvíz, melyet bő hozamú források táplálnak. Minden irányból 2-3 km-es távolságban erdők veszik körül a várost, remek kirándulási lehetőséget nyújtva a természetet szerető turistáknak.

Az idegenforgalom fejlesztése kiemelt önkormányzati feladatként szerepel a város terveiben. Kapuvár gazdag természeti adottságokkal rendelkezik. Idegenforgalmában elsősorban az átmenő turizmus és a gyógy-idegenforgalom a meghatározó. A gyógy-idegenforgalmat a kórház messze földön ismert, elsősorban az érbetegek gyógyítására alkalmas szénsavhó-fürdője jelenti, de hozzájárul ehhez a hévízkút, melynek vizét 1993-ban gyógyvízzé nyilvánítottak. A város jelenleg strand- és termálfürdővel, valamint 250 férőhelyes kempinggel rendelkezik. Emellett az önkormányzat a termálfürdő szomszédságában „Hanság üdülőkert” néven gyógyüdülő területet alakított ki. A beruházások megvalósulása révén Kapuvár térségében a turisztikai forgalom, jelentős növekedésére lehetne számítani.

A város és környéke kiváló termőhelyi adottságokkal és nagy – elsősorban állattenyésztési hagyományokkal rendelkezik. A városban a Mezőgazdasági és Termelő Szövetkezet mellett több kis és közepes magángazdálkodó is megtalálható.

Közlekedés szempontjából, egy forgalmas főút két oldalán fekszik Kapuvár, valamint a várost érinti a Győr-Sopron-Ebenfurt vasútvonal.

Kapuváron az ipartelepítés intenzíven csak az 1970-es években kezdődött meg. Jelentős szerepet töltött be a Ringa Húsipari Rt. húsipari, a RÁBA Rt. gépipari, a Diadal Rt. és a Kapuvári Ruhaipari Rt. könnyűipari, és a Kapuvári Építőipari szövetkezet építőipari tevékenysége. A fent említett gazdasági társaságok voltak a legnagyobb foglalkoztatók a térségben. A nagy foglalkoztatók felszámolását követően számos kisvállalkozás jelent meg, de ezek a kisvállalkozások létszámigénye, jelentősége nagyon csekély. Így a gyárbezárások következtében megnőtt a munkanélküliek száma, valamint a város helyi adó bevétele is jelentősen csökkent.

Az 1990-es évek közepén kezdődött meg az ipari parkok kialakítása, melyet a régi ipari központok meggyengülése, a hirtelen nagyszámban megjelenő munkanélküliek tettek szükségessé.

Ipari Park az országos programban foglalt feltételek megléte esetén alakítható ki, az országban jelenleg 140 e címmel rendelkező terület található. Kapuvár először strukturális fejlődésen ment keresztül. Ennek keretében került kiépítésre a szennyvízcsatorna hálózat, a vezetékes földgáz-hálózat. 1998-ban a város Képviselő-testülete egyhangú szavazással fogadta el az ipari parkkal kapcsolatos terveket, javaslatokat. Megvalósítást két ütemben képzelték el, az I. ütem szerint 67 ha nagyságú terület, majd a II. ütemben 34 ha terület kerül bevonásra. Kiépítésre került a 85-ös főút és a vasútállomást összekötő útvonal, mely a város teherforgalmának részbeni tehermentesítését is biztosítja. Jelenleg az Ipari Park betelepülési aránya 61%, a betelepült vállalkozások száma 21. Megjelentek a külföldi tulajdonú vállalkozások, amelyek új termelési ágak és munkakultúra megjelenését eredményezték városban. Itt említhetők meg a Provertha Rt, amely elektronikai illetve az Econorm Kft, amely műanyag nyílászáró-gyártás területén tevékenykedik. Említésre méltó még egy helyi kis családi vállalkozásból kiemelkedő Cserpes Tejipari Vállalkozás, amely a helyi tejfeldolgozás központja és házias ízeivel különleges helyet foglal el a termékpalettán.

A gyerekek iskolára való felkészülését öt óvoda biztosítja. Az önkormányzat területén három általános iskola működik, melyből kettő önkormányzati igazgatás alá tartozik, s melyek

igazgatási egysége összevonásra került, valamint egy egyházi fenntartású iskola található. Kapuváron jelenleg 3 magániskola működik. A diákoknak lehetőségük van a Vocational Academy Alapítvány által fenntartott két-tannyelvű általános iskolába járásra. A táncot kedvelő diákoknak lehetőségük van mind hagyományörző, mind modern tánc kategóriában való képzésre. Az Alapfokú Művészetoktatási Iskola, valamint a GENIUS Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, jelentős sikereket mondhat magának az elmúlt években.

A középiskolai hálózatot a szakmunkásképző intézet és a gimnázium teszi ki. E két intézmény ellenére jelentős a Kapuvárról Győrbe, Sopronba ingázók száma.¹⁰

6.2 A Helyi adók ismertetése a Kapuváron hatályos rendelet alapján

Kapuváron jelenleg az egyes helyi adókról szóló 48/2004. (XII.21) rendelet a hatályos.

A települési önkormányzatok alapvető feladata a helyi közszolgáltatások biztosítása. Ennek egyik finanszírozási eszköze a helyi adók rendszere.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény alapján lehetősége van az önkormányzatoknak bevételeik kiegészítése érdekében helyi adók bevezetésére az adott önkormányzat illetékességi területén. A helyi adóbevételek az önkormányzat működésében csak egy kisebb hányadot tesznek ki, jelentőségük mégis nagyon fontos.

A következőkben megvizsgálom az egyes adónemeknél a bevételek és az adózók számának alakulását, valamint az ezt befolyásoló tényezőket.

Kapuváron a következő helyi adók kerültek bevezetésre:

- idegenforgalmi adó
- helyi iparűzési adó
- telekadó
- magánszemélyek kommunális adója

A felsorolás egyben időrendiséget is tartalmaz, azaz a bevezetés rendjében kerülnek megvizsgálásra az egyes adóbevételek.

Tartózkodási idő utáni idegenforgalmi adó

Idegenforgalmi adó¹¹ célja a pénzügyi források növelése, melyek az idegenforgalom fejlesztését segítik elő.

¹⁰ www.kapugar.hu

Az adókötelezettség és az adó alanya

Idegenforgalmi adót minden esetben magánszemélyek fizetik, de az adó beszedésére a szállásadó a kötelezett. Az önkormányzat rendeletben előírhatja a beszedésre kötelezett számára a nyilvántartás vezetését az idegenforgalmi adó fizetésére és az adó alól mentes magánszemélyek nyilvántartásáról.

Üdülés céljára történő bérbeadás esetén az ingatlan tulajdonosa a beszedésre kötelezett. Az adót akkor is meg kell fizetni, ha az adó beszedését a kötelezett elmulasztotta.

Adókötelezettség terheli azt a magánszemélyt, aki az önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát eltölt, ott lakóhellyel, tartózkodási hellyel a lakcímbejelentés szabályai szerint nem rendelkezik, aki az önkormányzat területén üdülésre alkalmas épület tulajdonosa, amely nem minősül lakásnak. Az adókötelezettség az üdülő használatbavételi vagy fennmaradási engedélyének kiadása utáni év első napján keletkezik.

Adómentesség

A törvény adómentességet biztosít többek között a 18. életévét be nem töltött, továbbá a 70. életévét betöltött magánszemélynek, az egészségügyi intézményben ellátott magánszemélynek, valamint többek között az önkormányzat illetékességi területén székhellyel, telephellyel rendelkező vállalkozás által folytatott munkavégzés céljából az önkormányzat területén foglalkoztatott magánszemély, továbbá a felsőoktatási intézmény hallgatója, az önkormányzat területén lévő üdülő tulajdonosa vagy bérlője és hozzátartozóik.

Az adó alapjának meghatározása történhet:

1. Tartózkodás után
 - a. megkezdett vendégéjszakák száma
 - b. vendégéjszakákra eső szállásdíj
2. Épület, ingatlan hasznos alapterülete után

Az idegenforgalmi adóköteles épület utáni adót a magánszemélyeknek félévenként, két részletben, az adóév március 15-éig, illetve szeptember 15-éig kell megfizetnie. Az adóbeszedésre kötelezett számára a befizetés esedékessége minden beszedést követő hónap 15-e. Az önkormányzat az idegenforgalmi adó beszedését csak szűrőpróbaszerűen tudja ellenőrizni. Az ellenőrzés az adó beszedésére kötelezett nyilvántartása alapján történik.

¹¹ Helyi adó törvény 30.§-34.§

Idegenforgalmi adó bevétel alakulása Kapuváron

Idegenforgalmi személyi adó¹² 1993. január 1.-én került bevezetésre. Az adó alapját a Kapuvár Város Önkormányzat illetékességi területén eltöltött vendégéjszakák adják. A mértéke személyenként és vendégéjszakánként 250 Ft. A törvényi mentességeken túl a helyi rendelet plusz mentességet nem tartalmaz. A következő táblázatban összefoglalom a 2009-2012. év közötti időszak bevételét a tartózkodási idő utáni idegenforgalmi adó esetében:

1. táblázat: Idegenforgalmi adó bevételének alakulása

ÉV	BEVÉTEL (EZER FT)	ADÓZÓK SZÁMA (FŐ)
2009	2408	7
2010	2821	10
2011	3067	10
2012	2034	9

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2009-2012. év

Az idegenforgalmi adóból nagyon csekély az önkormányzat bevétele, mivel nagyon kevés a szálláshelyek száma a városban. Az adóalanyok közül csak néhánynak van minden hónapban adóköteles vendége. A 2010- es év változásának legfőbb oka, hogy a 2010. január 1-től a helyi adókról szóló törvény módosulása miatt már nem mentes a 70. életévét betöltött vendég. A 2012. évi csökkenés oka, hogy a Flóra Termál Kft által az apartman- házaknál beszedett idegenforgalmi adó a felére csökkent, a bevétel 2/3- át az előző évben pedig ő szedte be.¹³

Ezen adónemnél jelentős eltérés található a helyi mérték és a törvény által megengedett mérték között. Idegenforgalmi adóból jelentős bevétele nincs az önkormányzatnak, de fontosnak tartom itt megjegyezni, hogy az állam minden beszedett forint után 1,5 forint, támogatást nyújt az önkormányzatnak. A beszedett adó és a támogatás összege együttesen már nem elhanyagolható.

¹² 48/2004. (XII.21) rendelet az egyes helyi adókról II. fejezet 3-6.§

¹³ Beszámoló a helyi adókról 2012

A város céljai között szerepel az idegenforgalom és a gyógy turizmus fellendítése. Véleményem szerint a szálláshelyek számának bővítése mindenképpen elengedhetetlen. A jelenlegi szállások csak kisebb létszámú csoportok elhelyezésére alkalmasak

Helyi iparűzési adó

Célja, hogy a vállalkozók tevékenységük nagysága alapján járuljanak hozzá a helyi közügyek finanszírozásához, megoldásához. Ez az adónem jellemzi leginkább a helyi adópolitikát. Iparűzési adókötelezettség tehát az önkormányzat illetékességi területén folytatott állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenységet terheli.

A helyi iparűzési adónak¹⁴ két típusát különböztetjük meg, az egyik az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység, a másik az állandó jellegű iparűzési adó tevékenység. A következőkben ismerjük meg részletesen az iparűzési tevékenységhez kapcsolódó szabályokat.

Ideiglenes iparűzési adó

Ideiglenes iparűzési tevékenységnek minősül az önkormányzat illetékességi területén székhellyel, telephellyel nem rendelkező vállalkozó piaci, vásároló tevékenysége, építőipari tevékenysége, valamint bármely tevékenysége, ha annak folytatásából közvetlenül bevételre tesz szert, és nem rendelkezik székhellyel, telephellyel.

Ideiglenes adófizetés esetén a tevékenység végzésének időtartama az irányadó, az adót a tevékenység végzésének napjai alapján kell megállapítani. Mentés az adó alól, ha az adott évben a tevékenység napjainak száma nem haladja meg a 30 napot, amennyiben viszont a 180 napot meghaladja a tevékenység állandó jellegű iparűzési tevékenységnek számít.

¹⁴ Helyi adó törvény 35-42.§

Állandó jellegű iparűzési adó

Állandó jellegű iparűzési tevékenységet végez a vállalkozó, ha az önkormányzat illetékességi területén székhellyel vagy telephellyel rendelkezik, függetlenül attól, hogy tevékenységét részben vagy egészben végzi az önkormányzat területén. Az adókötelezettség az iparűzési tevékenység megkezdésének napjával kezdődik, és befejezésének napjával megszűnik.

Az adó alapja

Állandó jellegű iparűzési adó esetén az adó alapja a nettó árbevétel, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével, az anyagköltséggel. Mentés az adónak az a része, amely a külföldön létesített telephelyen végzett tevékenységből származik.

Az adóalap egyszerűsített meghatározása

Állandó jellegű iparűzési tevékenység esetén alkalmazható. Egyszerűsített adóalap megállapításra jogosult a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányadózó magánszemély, vállalkozó, feltéve, hogy nettó árbevétele az előző évben a 4 millió Ft, illetve kezdő vállalkozó esetén az adóévben időarányosan a 4 millió Ft-ot várhatóan nem haladja meg.

Az adóalap megosztása

Ha a vállalkozó több önkormányzat területén folytat állandó jellegű iparűzési tevékenységet, akkor a vállalkozás szintű adóalapot a székhely és a telephely szerinti önkormányzatok között meg kell osztani. A megosztás módszerét a vállalkozó határozza meg, de igazodnia kell a vállalkozás sajátosságaihoz.

Az adóalap megosztás egyik módszere a **személyi jellegű ráfordítással** arányos iparűzési megosztás módszere. Lényege, hogy a székhely, telephely szerinti önkormányzat területén a foglalkoztatott létszám után keletkezett személyi jellegű ráfordítás arányában történik az iparűzési adóalap megosztása.

Ha a nem magánszemély vállalkozó ügyvezetője után nem keletkezik személyi jellegű ráfordítás, akkor az ügyvezető után 500.000 Ft-ot kell figyelembe venni, mint személyi jellegű ráfordítás.

A másik megosztási módszer az **eszközérték arányos megosztás** módszere. Lényege, hogy a vállalkozási tevékenységhez kapcsolódó tárgyi eszközök értékének arányában kell megosztani

az adóalapot. Azokat a tárgyi eszközöket kell figyelembe venni, melyek üzembe helyezése megtörtént, amelyek tartósan szolgálják a vállalkozói tevékenységet, valamint figyelembe kell venni a tárgyi eszközök értékhelyesbítését¹⁵. 100 ezer Ft érték alatti tárgyi eszközt csak az aktiválás évében kell figyelembe venni.

A harmadik megosztási módszer **komplex megosztása** az adóalapnak, vagyis az előző két módszer együttes alkalmazása. Ezt a megosztást azoknak a vállalkozásoknak kell alkalmazni, melynek adóalapja a 100 millió forintot meghaladja.

Külön megosztási módszert kell alkalmaznia a vezetékes gázszolgáltatást, villamosenergia-szolgáltatást közvetlenül a végső fogyasztó részére nyújtó szolgáltatóknak. A különböző megosztási módszerekre vonatkozó közös szabály, hogy az egyes településekre eső adóalapok együttes összege egyenlő a vállalkozó adóalapjának az összegével.

Adómentesség

Az önkormányzat jogosult adómentességet, adókedvezményt megállapítani a vállalkozó részére. E kedvezmények, mentességek azokat a vállalkozókat illeti meg, melyek adóalapja nem haladja meg a 2,5 millió Ft-ot. Az önkormányzat jogosult ennél alacsonyabb adóalapösszeget megállapítani. Minden vállalkozóra egyforma mértékben kell alkalmazni az adómentességet, adókedvezményt.

A helyi iparüzési adó ráfordításként számolható el, ami az adózás előtti eredményt, vagyis a társasági adó alapját csökkenti. Önálló tevékenységet végző magánszemélyek a helyi adókat költségként számolhatják el, ezáltal az adóköteles jövedelmük kisebb lesz a személyi jövedelemadó esetében. A helyi iparüzési adó esetében adóelőleget kell fizetni, kivéve az elő társaságot, valamint a jogelőd nélkül kezdő vállalkozót. Az adóelőleget az adóhivatal fizetési meghagyásban állapítja meg, melyet két részletben minden év március 15-e és szeptember 15-ig kell megfizetni. Az esedékességet az adózás rendje törvény határozza meg. Ha az esedékességig az adókivetés nem történik meg, az önkormányzat által meghatározott időpontban kell teljesíteni a fizetési kötelezettséget.

Az adó mértéke

¹⁵ Számviteli törvény 26.§ (1) bekezdése

Az állandó jellegű iparűzési tevékenység esetén az adó évi mértékének felső határa 2 %, mely megegyezik a 2008. január 1-jével megállapított törvényi felső határral. Ideiglenes építőipari tevékenység esetén naptári naponként legfeljebb 5.000 Ft, piaci, vásározó tevékenység esetén naptári naponként legfeljebb 1.000 Ft.

A helyi iparűzési adóbevétel Kapuvár városban

1995. január 1.-én került bevezetésre a helyi iparűzési adó ¹⁶Kapuváron.

Városunkba adófizetési kötelezettség terheli állandó és ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenységet egyaránt.

Az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke Kapuváron

- az adóalap 2%-a.

Ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke Kapuváron

- építőipari tevékenység végzése esetén 5.000 Ft/nap,
- piaci, vásározó kiskereskedelem esetén 1.000 Ft/nap.

A helyi rendelet a törvényi mentességeken túl további kedvezményeket, mentességeket biztosít.

Mentes az iparűzési adó megfizetése alól

- az a vállalkozó, akinek a vállalkozási szintű adóalapja nem haladja meg az 1 millió Ft-ot.
- a Kapuvári Ipari Parkba betelepülő új vállalkozást a beruházás nagysága és a foglalkoztatott létszám alapján meghatározott mentességek illetik meg.
- a Kapuvári Ipari Park területén működő vállalkozásokat a beruházás nagysága alapján differenciált adókedvezmények illetik meg..

A következő táblázatban összefoglalom a helyi adóbevételek alakulását 2009-2012. évben.

1.3

2. TÁBLÁZAT: HELYI IPARŰZÉSI ADÓ BEVÉTELÉNEK ALAKULÁSA

ÉV	BEVÉTEL (EZER FT)	ADÓZÓK SZÁMA (FŐ)

¹⁶ 48/2004. (XII.21) rendelete az egyes helyi adókról III. fejezet 7-8.§

2009	250.343	947
2010	248.547	943
2011	276.602	956
2012	299.251	962

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2009-20012. év

Az adózók számánál jelentős változás nem figyelhető meg a vizsgált időszakban, és a bevételek összege évről évre növekedtek. A 2010- es év bevételének változatlansága az előző évhez viszonyítva, valószínűsíthető, hogy a gazdasági válság hatása.

A helyi rendeletünk iparüzési adóban mentesíti azokat a vállalkozásokat az adóelőleg megfizetése alól, melyek adóalapja a vállalkozás egészét (Kapunváraon kívüli tevékenységet is figyelembe véve) nem haladta meg az 1 millió Ft-ot. A vizsgált időszakban ezek száma meghaladta minden évben a 300-at. Jelentős bevételkiesést nem jelent a város számára ez a mentesség, de ezzel az önkormányzat valamelyest támogatja a kisvállalkozókat, az úgynevezett „kényszer” vállalkozókat.

A következő táblázatban összefoglalom a helyi adóelőleg alakulását 2012-es évben:

3. táblázat: HELYI IPARÜZÉSI ADÓELŐLEG ALAKULÁSA

	Adózók száma	Adóelőleg összege ezer Ft	Adóelőleg megoszlása %
Gazdasági társaság	411	249.119	91,4
Egyéni vállalkozó	464	23.497	8,6
Összesen	875	272.616	100,0

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2012. év

A 2012. évben 230 vállalkozás mentes az iparüzési adóelőleg fizetése alól, mivel a bevallása szerint a vállalkozás egészét (Kapunváraon kívüli tevékenységet is) figyelembe véve az adóalapja nem haladja meg az 1 millió forintot. A helyi rendeletben biztosított a kisvállalkozások támogatását szolgáló adómentesség vonzata 1.842 ezer Ft.

A törvényi mentességet egy közszolgáltató szervezet vette igénybe, melynek adókiesés vonzata 7.871 ezer Ft. Továbbá néhány társadalmi szervezet, alapítvány, közhasznú szervezetnek minősülő nonprofit gazdasági társaság a nyilatkozata alapján szintén mentes a Htv. szerint. 2012. december 20-ára a feltöltés 19.363 ezer Ft volt.

Az ideiglenes iparűzési adó mértéke Kapuváron naptári naponként: 5.000 Ft.

Az ideiglenes jellegű iparűzési adó kötelezettség már csak az építőipari tevékenységvégzésre vonatkozik, ha annak időtartama adóéven belül 30 napnál több, de 181 napnál kevesebb. Kapuváron a 2012. évben eddig 3 adózó volt, aki ideiglenes iparűzési adót fizetett, a bevétel 285 ezer Ft. Még van olyan adózó, aki nem fejezte be az ideiglenes jellegű iparűzési adó hatálya alá tartozó építőipari tevékenységét, ezért nem történt meg a bevallás és befizetés. Néhány esetben a tevékenységvégzés ideje meghaladta a 181 napot, így a Htv. előírása szerint állandó jellegű iparűzési adó hatálya alá került, s annak szabályai szerint fizet majd adót. A 2013. évi előirányzat 280.000 ezer Ft. A 2013. évi iparűzési adóbevétel november 12 - ig 284.800 ezer Ft. További bevétel a 2013 évben: 2,4 millió Ft részletfizetésből, illetve fizetéshalasztásból volt.¹⁷

Telekadó

Adókötelezettség

Telekadó¹⁸ esetén adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő beépítetlen belterületi földrészlet (az ingatlan-nyilvántartásban művelési ág szerint aranykorona értékkel nyilvántartott és ténylegesen mezőgazdasági művelés alatt álló telek kivételével.)

Adókötelezettség keletkezik a földrészlet belterületté nyilvánítása esetén, valamint a beépítettség megszűnését követő év első napjától. Külterületté nyilvánítás és beépítés esetén az adókötelezettség az év utolsó napján szűnik meg.

¹⁷ Beszámoló a helyi adóról 2012

¹⁸ Helyi adó törvény 17-22.§

Az adó alanya

Az adó alanya a tulajdonos, a bejegyzett vagyoni értékű jog gyakorlására jogosult. Több tulajdonos esetén tulajdoni hányad arányában fizetendő az adó.

Adómentesség

A törvény a telekadó esetében is több mentességet biztosít. Adómentességet biztosít többek között az építési tilalom alatt álló telek után, a helyi és helyközi menetrendszerinti tömegközlekedést lebonyolító adóalany, az e célra használt telek után. Nem kell adót fizetni az építmény rendeltetésszerű használatához tartozó telek után, továbbá mentes a védőterület, valamint az erdő, művelési ágban nyilvántartott telek.

Az adó mértéke

Az adó alapja a telek m²-ben számított területe.

1: 0 Ft/m²/év:

- a külterületi Htv. által adóköteles földrészlet,
- az épületnek nem minősülő építménnyel lefedett földrészlet kétszerese,
- az épülethez, építményhez, nyomvonal jellegű létesítményhez tartozó védő (biztonsági) terület és
- az építési tilalom alatt álló telek Htv. által mentes földrészlet feletti része után.

2: 60 Ft/m²/év: egyéb adóköteles telek esetében.

Az adóbevétel alakulása Kapuvár városban

2001. január 1.-én került bevezetésre a telekadó Kapuváron.

A telekadó¹⁹ mértéke Kapuváron 60 Ft/m², a törvényi felső határ 240 Ft/m². A helyi mérték a törvényi adómérték maximum töredéke.

E rendeletünk is több mentességet tartalmaz.

- mentes a magánszemély tulajdonában álló lakáshoz tartozó telek, kivétel ez alól a magánszemély üzleti célt szolgáló telke,
- mentes az építési teleknek nem minősíthető beépítetlen belterületi földrészlet,

¹⁹ 48/2004. (XII.21) rendelet az egyes helyi adókról 9-11.§.

- határozott időtartamra mentes az építési telek lakóházra kért jogerős építési engedély megléte esetén,
- az Ipari Park területén is határozott időtartamra mentes az építési telek az adó alól jogerős építési engedély esetén, de csak munkahely teremtő építkezés megvalósítása esetén.

4. táblázat: **TELEKADÓ BEVÉTELÉNEK ALAKULÁSA**

ÉV	BEVÉTEL (EZER FT)	ADOZÓK SZÁMA (FŐ)
2009	32.784	182
2010	26.348	160
2011	27.248	161
2012	27.097	157

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2009-2012. év

A telekadó mértéke bevezetéskor 20 Ft/m² volt, jelenleg 60 Ft/m².

Kezdeti nehézségek a telekadó bevezetésekor is meg voltak. Az adózók többszöri felszólításra nyújtották be bevallásaikat. Egyes esetekben mulasztási bírság kiszabására is sor került.

2004. január 1-jétől módosult a telekadó mértéke 30 Ft/m²-re. A rendelet szerint a Petőfi major és az Ipari Park területén 50%-os kedvezmény került megállapításra 2007. június 30-ig. Ennek alapján a Petőfi major területén 14 telek adókedvezménye 843 ezer Ft, az Ipari Park területén pedig 15 telek adókedvezménye 1.129 ezer Ft. A kedvezmények ellenére az adó mértékének emelése bevétel-növekedést eredményezett.

2005. január 1-jén újra módosult a telekadó mértéke 40 Ft/m²-re. A Petőfi major területén 11 telek adókedvezménye 818 ezer Ft, az Ipari Park területén pedig 13 telek adókedvezménye 1.312 ezer Ft. A telekadó bevétel tovább emelkedett, a növekedés oka az volt, hogy az önkormányzat adóköteles telkeket tárt fel, s több esetben visszamenőleges adó-megállapításra is sor került. A telekadó bevételre nem gyakorol jelentős hatást az új építési telkek kialakítása, mert a lakásra kért építési engedély jogerőre emelkedését követő hónap 1. napjától e naptári évnek az utolsó napjától számított 3 évig mentes a tulajdonos az adó megfizetése alól. A telekadó tulajdonképpen 2001. január 1-jével került bevezetésre Kapuváron. Az adó évi mértéke 2008. január 1-jétől 60 Ft/m². A törvényi maximum 2012. január 1-jétől 301 Ft/m², 2013. január 1-jétől 312 Ft/m². A 2010-es év csökkenésének oka, hogy egy nagy területű művelési ág változás miatt kikerült a telekadó hatálya alól, illetve egy adózó 3 évre visszamenőleg önellenőrzést nyújtott be, melynek következtében jelentős összegű telekadó törlésére került sor. 2011-ben egy nagy területű ingatlan, határozott időtartamra, egy évre adóköteles lett, majd a terület visszakerült az önkormányzat tulajdonába, és a növekedés az előző évhez képest, ennek tudható be. 2012-ben a telekadóban az adózók száma 157, a nyilvántartott telkek száma 246, a 2012. évre megállapított adó 26.788 ezer Ft. A Képviselő-testület a 2013. évben is 40 Ft/m² adókedvezményt biztosít a magánszemély tulajdonában lévő beépítetlen belterületi földrészlet adóköteles területének 1500 m² feletti része után.

E kedvezmény 36 magánszemélyt érint, 2.667 ezer Ft összegben. Határozott időtartamú mentesség a helyi rendeletünk szerint a 2013. évben 19 telek után 983 ezer Ft. E mentesség a lakóházra kért építési engedély jogerőre emelkedését követő hónap 1. napjától e naptári évnek az utolsó napjától számított 3 évig tart. A 2013. évi előirányzat 26.000 ezer Ft. 2013. november 12-ig a költségvetésnek átutalt összeg 26.070 ezer Ft.

Magánszemélyek kommunális adója

Magánszemélyek kommunális adója²⁰ nagyban hasonlít a telekadóra, hiszen ez az adónem ingatlanalapú adó. Rendeletalkotáskor külön figyelmet kell fordítani az adótárgyak meghatározására, a kettős adóztatás elkerülése végett.

²⁰ Helyi adó törvény 24-26.§.

Az adókötelezettség

Magánszemélyek kommunális adója esetén az adókötelezettség tárgya az önkormányzat illetékességi területén lévő, a magánszemély tulajdonában álló, vagy magánszemély javára vagyoni értékű joggal terhelt ingatlanok közül az épület és a belterületi földrészlet, valamint a nem magánszemély tulajdonában lévő lakáson fennálló lakásbérleti jog.

Az adókötelezettségre is a telekadó kötelezettség keletkezésére, megszűnésére vonatkozó szabályok a mérvadóak, kivéve a lakásbérleti jog esetén, ekkor jogviszonyt létrejöttét követő év első napján keletkezik az adókötelezettség. Amennyiben a jogviszony az év első félévében megszűnik, úgy az adókötelezettség június 30-cal megszűnik.

Az adó alanya

Ezen adónemnél az adóalany csak magánszemély lehet. Az adótárgy után tételesen kell adót fizetni.

Magánszemélyek kommunális adó bevételének alakulása Kapuvár városban

Utoljára 2004. január 1-én a magánszemélyek kommunális adója²¹ került bevezetésre. Kapuváron lakhellyel rendelkező épület vagy épületrész tulajdonos, valamint lakásbérleti joggal rendelkező magánszemély fizet, adótárgyanként évi 10.000 Ft-ot.

Ezen adónemnél tárgyi adómentességet tartalmaz a helyi rendelet. Tárgyi adómentességet élvez a nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész, a beépítetlen belterületi földrészlet, az építmény rendeltetésszerű használatához szükséges mértéket meghaladó földrészlet. .

²¹ 48/2004. (XII.21) rendelete az egyes helyi adókról VI. fejezet 15-17.§

5. táblázat: **MAGÁNSZEMÉLYEK KOMMUNÁLIS ADÓBEVÉTELÉNEK ALAKULÁSA**

ÉV	BEVÉTEL (EZER FT)	ADÓZÓK SZÁMA (FŐ)
2009	31.942	3930
2010	31.989	4004
2011	40.342	4055
2012	40.604	4060

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2009-20012. év

Az adategyeztetés folyamatos, lényeges ingadozás ezen adónemben nem figyelhető meg. A 2011- es évben megfigyelhető változás csak az adó mérték növelésének köszönhető, ami 8000 Ft-ról 10000 Ft-ra emelkedett. Jelenleg a törvény által meghatározott felső határ több mint kétszerese a Kapuváron fizetendő mértéknek. Ezen adónemben még rejlenek tartalékok, de ennek emelése esetén figyelemmel kell lenni a lakosság teherbíró képességére is.

A kommunális adó 2004. január 1-jével került bevezetésre Kapuváron, s csak a lakás céljára szolgáló épületek után van adófizetési kötelezettség. 2012. január 1-jétől az adó mértéke 10.000 Ft, a törvényi maximum 2012. január 1-jétől 25.628 Ft/adótárgy, 2013. január 1-jétől 26.627 Ft/adótárgy lesz. 2013. évre megállapított adó: 4060 lakás után 40.600 ezer Ft. A 2012. évi előirányzat 41.000 ezer Ft. A bevétel összege 2013. november 12-ig 39.826 ezer Ft.

A vállalkozók kommunális adóját 2011. január 1. napjával hatályon kívül helyezte a parlament. 2013. január 1-jén a hátralék 137 ezer Ft, a túlfizetés 798 ezer Ft volt. Jelenleg a hátralék 70 ezer Ft, a túlfizetés 531 ezer Ft. A jogos túlfizetés visszaigénylések, illetve más adószámlára való átszámolások teljesítése érdekében a költségvetési számláról 264 ezer Ft-ot kellett visszakérnünk.

Az önkormányzat további bevételei

Átengedett központi adó a gépjárműadó

Ezen adónemben 2004. január 1-jétől megszűnt az önkormányzatok adómérték-megállapítási jogosítványa, valamint az adózók bevallási kötelezettsége, mivel az adóhatóság a gépjárműadót a hatósági adatszolgáltatás tartalma alapján állapítja meg kivetéssel.

6. TÁBLÁZAT: GÉPJÁRMŰADÓ BEVÉTEL ALAKULÁSA

ÉV	BEVÉTEL (EZER FT)	ADÓZÓK SZÁMA (FŐ)	GÉPJÁRMŰVEK SZÁMA
2009	69.261	3194	4281
2010	80.528	3330	4472
2011	84.085	3388	4660
2012	84.412	3449	4848

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2009-2012. év

A fenti táblázatból megállapíthatjuk, hogy mind az adózók száma, mind pedig az adóbevétel évről évre fokozatosan növekszik, jelentős ingadozás ezen adónemnél nem figyelhető meg. A jelenlegi rendszer jelentősen megkönnyíti az önkormányzatok feladatát. Az adatfeldolgozás egyszerű és gyors, nem kell az ügyfeleket felszólítani, bírságot bevallási kötelezettségük elmulasztása miatt.

2010. január 1-jétől módosították a gépjárműadót, 15%-kal emelkedett az évi adó összege a személygépkocsik és a tehergépjárművek után, kivéve a légrugós tehergépjárműveket, ahol az adó mértéke változatlan maradt. Ennek köszönhető a látványos változás. Az adó alapja személygépkocsik és motorkerékpárok esetében nem az önsúlyuk, hanem a teljesítményük, az adó mértéke pedig a gépjármű gyártási éve szerint differenciált. A többi gépjárműfajtánál az adó alapja és mértéke nem változott, viszont lényegesen változott az adókedvezményi rendszer. A személygépkocsi és a motorkerékpár után megszűnt, a többi gépjárműnél pedig csökkent a mértéke.

A helyi iparüzési adó után a gépjárműadóból származik a legtöbb bevétele a városnak.

Lényegében a gépjárműadó központi adó, melyet az állam korábban teljes egészében átengedett az önkormányzatoknak, azonban 2013. január 1-jétől már csak részben átengedett, a bevételt meg kell osztani.

Gépjárműadó a 2013. évben (ez még változik az Okmányirodától érkező havi adatok alapján)

Adózók száma: 3.449

Gépjárművek száma: 4.848

Megállapított éves adó összege 86.335 ezer Ft.

Az adózó bejelentése és orvosi igazolás alapján 66 db személyszállító gépjármű mentes (a mentesség 2012. január 1-jétől csak legfeljebb évi 13 ezer Ft-ig szól, a feletti részt meg kell fizetni) az adó megfizetése alól a törvény 5. § f) pontja alapján, mely a súlyos mozgáskorlátozottsághoz kapcsolódó mentesség. Ilyen jogcímen a mentes összeg: 711 ezer Ft. A 2013. évi előirányzat 82.000 ezer Ft.

A bevétel összege november 12-ig 81.300 ezer Ft. Részletfizetés illetve fizetéshalasztás engedélyezése miatt év végéig 1,5 millió Ft adóbevétel néhány fuvarozó vállalkozótól.

Késedelmi pótlék, bírság, egyéb bevételek

Késedelmi pótlékot²² kell fizetni, abban az esetben, ha a kiszabott határidőre nem teljesíti az adózó a fizetési kötelezettséget. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Kapuvár esetében valamennyi adónemre vonatkozó késedelmi pótlékot tartalmazza. Mértékét, számításának módját az adózás rendjéről szóló törvény határozza meg.

2012. évi előirányzat 3.000 ezer Ft.

2012. november 12-ig e számlán a bevétel összege 2.640 ezer Ft.

Kapuváron sajnos sok esetben a hátralékosok a felszólításra csak az adótartozást fizetik meg, de a késedelmi pótlékot nem.

Mulasztási bírság²³ abban az esetben kerül megállapításra, ha bejelentési, bevallási kötelezettségének határidőre, felszólításra nem tesz eleget az adózó.

²² 2003. évi XCII. törvény – az adózás rendjéről 165-167.§

²³ 2003. évi XCII. törvény – az adózás rendjéről 172.§

Mulasztási bírság megállapításánál a törvény tág keretet ad, az adóhatóság mérlegeli az eset összes körülményét, mely alapján a mulasztás súlyához igazodó bírságot állapít meg, vagy a bírság kiszabását méltányosságból mellőzi. Jelentősen csökkent az elmúlt években a bírság számla bevétele.

A legtöbb bírság korábban a gépjármű-bevallási kötelezettség elmulasztása miatt került megállapításra. Az adatokat ma már az Okmányirodától kapjuk, az adózónak osztályunknál bejelentési, bevallási kötelezettsége gépjárműadóban nincs, így bírság kiszabására sem kerül sor. Kapuvár esetében szintén valamennyi adónemre vonatkozóan a mulasztási bírságot, adóbírságot és önellenőrzési pótlékot tartalmazza. A helyi iparüzési adó bevallás benyújtásának elmaradása miatt 33 adóalany terhére 460 ezer Ft mulasztási bírságot állapítottunk meg, és újabb határidő kitűzésével adóbevallásra szólítottuk fel őket. 2013. évi előirányzat 500 ezer Ft. 2013. november 12-ig e számlán a bevétel összege 337 ezer Ft

Az önkormányzat bevételeit növeli még az adók módjára behajtható köztartozások. Ezek az **egyéb számlára** kerülnek. Ide tartoznak többek között a rendőrség által kimutatott szabálysértési és helyszíni bírságok, közterület-felügyelők, tűzoltóság által megállapított bírságok. Ezen adónemben kevés bevétel keletkezik, nincs arányban a ráfordított munkaidővel és költséggel. Rendszerint a helyszíni és szabálysértési bírságot azon állampolgárok nem fizetik meg határidőre, akik munkahellyel nem rendelkeznek, és ezért vállalják tartozásuk közmunkában való ledolgozását.

A következő táblázatban összefoglalóan bemutatom a fentiekből származó bevételeket, az adózók száma ezen esetben nem meghatározó.

7. **TÁBLÁZAT: A KÉSEDELMI PÓTLÉK, A BÍRSÁG ÉS AZ EGYÉB BEVÉTELEK ALAKULÁSA EZER FT-BAN**

ÉV	KÉSEDELMI PÓTLÉK BEVÉTEL	BÍRSÁG BEVÉTEL	EGYÉB SZÁMLA BEVÉTELE
2009	1640	383	980
2010	1882	346	1131
2011	1571	662	1127
2012	2640	337	698

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 2009-2012. év

A táblázat adataiból láthatjuk, hogy a három bevételi forrás közül a késedelmi pótlékból származó bevétel a legjelentősebb. Ez az adat egyben azt is tükrözi, hogy az adóbevételek határidőre nem teljesülnek. Az adófizető polgár számára lényeges információ, hogy a késedelmi pótlék a tőketartozás után keletkezik. A pénzügyintézeteknél ez másképpen működik, ebből adódóan inkasszó benyújtása esetén a teljesítést a legalacsonyabb összeggel kezdik, függetlenül attól, hogy az tőketartozás, vagy késedelmi pótlék.

Talajterhelési díj²⁴

A talajterhelési díjra vonatkozó rendelkezések 2004. július 1-jén léptek hatályba. Törvényi felhatalmazás alapján a települési önkormányzatoknak rendeletben kellett megállapítani az adatszolgáltatási, eljárási szabályokat.

A Kapuvár Város Önkormányzat 36/2004. (VI.29.) rendelete a környezetvédelemről, Jelenleg a díjat a tárgyévet követő év március 31-ig kell megfizetni.

²⁴ 2003. évi LXXXIX törvény

8. TÁBLÁZAT: TALAJTERHELÉSI DÍJ BEVÉTEL ALAKULÁSA

ÉV	BEVÉTEL (EZER FT)	DÍJFIZETÉSRE KÖTELEZETTEK (FŐ)
2010	3154	193
2011	2882	162
2012	1634	152

Forrás: Beszámoló a helyi adókról 20010-20012. év

A talajterhelési díj mértéke a törvényben meghatározottak szerint évről évre emelkedik, jelenleg 360 Ft/m³. Ezt az összeget, azaz a 100%-ot 2009. évtől kell megfizetni. Ennek célja, hogy minél több legyen a szennyvízcsatornára való rákötés. Kapuváron örvendetesen folyamatos a rákötés, így már több mint 98%-os, ezért a díjfizetésre kötelezettek száma évről-évre csökken.

A bevétel elkülönített számlára kerül, s kizárólag környezetvédelmi kiadásokra fordíthatja az önkormányzat. A környezet fokozódó használatával egyre sürgetőbbé válnak a megóvást és helyreállítást szolgáló intézkedések. A megvalósítás költségeit az állam nem tudja teljes mértékben felvállalni, ezért kerülnek bevonásra a „környezethasználók”. Egy olyan szabályozórendszer került kialakításra, mely érdekeltté teszi a környezet használóját a szennyezés csökkentésére.

2003. évi LXXXIX. törvény határozza meg a díj alanyát, alapját, mértékét, a fizetés módját. Kapuvár Városi Önkormányzat Képviselő-testületének a 19/2012. (XII. 21.) rendelete van hatályban 2012. június 26-tól. A talajterhelési díjat a kibocsátónak kell megállapítania, bevallania és önadózás keretében megfizetnie a tárgyévet követő év március 31-ig. Így a 2012. évi díjat kell 2013. március 31-ig megfizetni. A talajterhelési díj mértéke Kapuváron a törvényi előírás szerint a 2009. évtől 360 Ft/m³. 152 díjfizetésre kötelezett adott 2012. évi bevallást 1.344 ezer Ft összegben. Rendeleti mentességben (70 év feletti) 9 fő részesült

összesen 102 ezer Ft összegben. Örvedetes, hogy évről évre csökken a szennyvízcsatornára rá nem kötöttek száma.

A rákötéseket ösztönzi, hogy 2013. február 1-jétől a talajterhelési díj egységdíjának mértéke a törvényi módosítás szerint 120 Ft/m³-ről 1.200 Ft/m³-re emelkedett. A befolyt összeget kizárólag környezetvédelmi kiadásokra fordíthatja az önkormányzat. Termőföld bérbeadásából származó jövedelemadó bevételük nem volt.

7. A helyi adóbevételek aránya az önkormányzat bevételeihez

A helyi adóbevételek aránya az összes bevételhez képest alacsony arányt képvisel, mégis nélkülözhetetlen az önkormányzat működése szempontjából.

9. TÁBLÁZAT: **HELYI ADÓBEVÉTEL ARÁNYA AZ ÖSSZES BEVÉTELHEZ KÉPEST**

Év	Helyi adóból származó bevétel (ezer Ft)	Összes bevétel (ezer Ft)	Helyi adók aránya
2009	324.218	4.202.450	7,71%
2010	401.986	4.934.559	8,14%
2011	404.730	5.197.954	7,78%
2012	438.687	3.986.004	11%

Forrás: Önkormányzati költségvetési beszámolók alapján

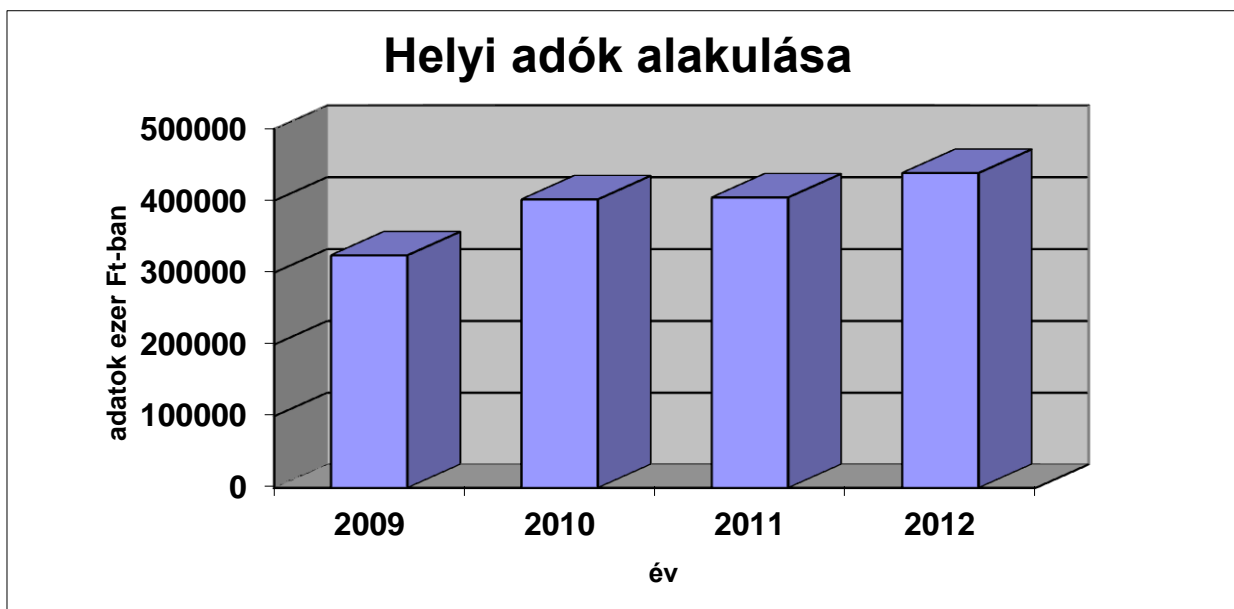
A helyi önkormányzatokról szóló törvény előírja, hogy „Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját és költségvetését.” A költségvetés fogalma: egy várható időszak valószínűsíthető bevételeinek és számszerűsíthető kiadásainak összessége, egységes rendbe foglalva, mérleg sémában közölve. Az éves költségvetés készítésénél a kiindulási alapot mindig a négy évre szóló gazdasági és humánprogram képi.

Az önkormányzati költségvetés tervezésének első szakasza a költségvetési koncepció összeállítása. A koncepciót a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé, melynek elfogadása határozattal történik. Az önkormányzat a következő lépésben a költségvetési rendelettervezetet készíti el, majd a képviselő-testület megalkotja az önkormányzat éves költségvetési rendeletét. Előfordul, hogy a feladat-végrehajtás során nem tervezett feladatokat

is meg kell oldani, ilyenkor lehetőség nyílik előirányzat-módosításra. Ebben az esetben a képviselő-testület a költségvetési rendeletét módosítja.

Önkormányzati költségvetési beszámolót az önkormányzat és intézményei évente legalább két alkalommal készítenek előírt formának és tartalomnak megfelelően.

Az év végi beszámolóban a polgármester számot ad az önkormányzati vagyon alakulásáról, a költségvetésben jóváhagyott előirányzatok teljesüléséről, a pénzmaradványról, valamint az eredményről. A feladatok megtárgyalását követően a képviselő-testület a zárszámadásról rendeletet alkot. A zárszámadás keretében számot kell adni általános és céltartalékok terhére megvalósított feladatokról is. A gazdálkodás biztonságáért a képviselő-testület, a gazdálkodás szabályszerűségéért a polgármester felelős. A saját bevételek jellemzői, hogy az önkormányzatok kiadásaik teljesítésére használják fel. A saját bevételek között meghatározó szerepe van a helyi adóbevételnek. A kivethető adók fajtáit és maximális mértékét az állam, határozza meg. Helyi adót az önkormányzat csak törvényi felhatalmazás alapján vezethet be. A helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvény keretein belül megállapíthatja a helyi adók fajtáit és mértékét, ezzel az Országgyűlés és a helyi önkormányzatok között megoszlik az adó megállapítás joga.

Forrás: Kapuvár Városi Önkormányzat éves költségvetés teljesítésének mérlege

Az önkormányzat adóbevételének maximumát 2012-es évben érte el, ami az adómértékek növelésére vezethető vissza. A helyi adó közel 70%-a iparüzési adóbevétel volt.

8. KAPUVÁR ADÓBEVÉTELEK ALAKULÁSA 2012-2013. ÉV

10. táblázat: (adatok ezer Ft-ban)

Adónem illetve számlatípus	2012. évi bevétel	2013. évi előirány zat	Megállapí- tott 2012. évi adó vagy bevallott adóelőleg	Költségvetés- nek átutalt összeg	Hátralék	Túlfiz- etés
					Előző évi is	
Idegenforgalmi adó	3.067	3.000	1.885	1.885	---	---
Helyi iparüzési adó	276.602	280.000	272.616	284.800	30.719	12.394
Telekadó	27.278	280.000	272.616	284.800	30.719	12.394
Magánszemély ek kommunális adója	40.342	41.000	40.600	39.826	3.223	161
Gépjárműadó	84.085	82.000	86.335	81.300	6.236	384
Talajterhelési díj	3.110	2.500	1.287	1.634	959	191
Késedelmi pótlék	1.949	3.000	---	2.640	4.800	146
Bírság	790	500	460	337	770	20
Egyéb és Idegen számla saját bevétele	1.464	2.000	---	976	---	---
Összes saját bevétel	438.687	440.000	429.961	439.468	48.631	13.353

Forrás: Önkormányzati költségvetési beszámolók alapján

A táblázat itt is jól szemlélteti azt, hogy a helyi adóbevételek jelentős részét az iparüzési adóból származó bevétel teszi ki. Ez az arány csökkent az elmúlt években, de jelentősége

továbbra is megmaradt és 2011-től ez a szám növekedett kis mértékben. A következő táblázat az előző évekre vonatkozó iparűzési adó bevételének alakulását tárgyalja és a csökkenést mutatja be számunkra.

10. TÁBLÁZAT: IPARŰZÉSI ADÓ ALAKULÁSA 2009-2012. ÉV KÖZÖTT (EZER FT-BAN)

MEGNEVEZÉS	2009. ÉV	2010. ÉV	2011. ÉV	2012. ÉV
Iparűzési adóbevétel	250.343	248.547	276.602	299.251
Helyi adóbevételek	324.218	401.986	438.687	458.423
Iparűzési adóbevétel aránya	77,21%	61,82%	63,05%	65,27%

Forrás: Kapuvár Városi Önkormányzat éves költségvetés teljesítésének mérlege

9. Összegzés

Az 1990-es rendszerváltást követően a tanácsi rendszert felváltotta az önkormányzati rendszer. A helyi önkormányzatok saját vagyonnal rendelkeznek, vagyonukkal szabadon gazdálkodnak.

A legfőbb cél a közügyi feladatok ellátása a lakosság érdekeinek figyelembevételével. Törvény írja elő az önkormányzatok számára a kötelezően ellátandó feladatokat. Ahhoz, hogy ezeket a feladatokat el tudják látni az önkormányzatok biztosítani, kell a bevételi forrásokat is, ezért megalkották a helyi adó törvényt, mely alapján az önkormányzatok vagyoni típusú, kommunális jellegű adókat, valamint helyi iparüzési adót vezethet be.

Az önkormányzatok teljesítőképessége nem egyforma. Befolyásoló tényező a munkanélküliek aránya a településen, mert egy háztartás is úgy működik, mint egy gazdasági társaság, ha nincs bevétel, akkor fizetéképtelen, így jövedelem nélkül miből is fizetne adót.

A gazdasági társaságok az érintő adók, mint a vállalkozók kommunális adója, a helyi iparüzési adó azokon a településeken érvényesíthető, ahol a gazdaság valamely formája megtalálható. Idegenforgalmi adó esetén a beszedett adó minden forintja után az 1,5 Ft támogatást ad. Természeti adottságok, történelmi emlékhelyek vonzzák a turistákat, ezeken a településeken a szálláshelyet biztosítani tudó vendéglátó egységek. Kapuvár fő célkitűzései között is szerepel az idegenforgalom fellendítése, a település mind szélesebb körben való népszerűsítése, mind belföldön, mind külföldön. A város törekvései nem csak az üdülni vágyóknak, hanem a gyógyulni vágyók számára is mind színvonalasabb szolgáltatások nyújtása.

Mint ahogy az idegenforgalmi adó esetében is érzékelhető már az állami segítségnyújtás, úgy más területen is nyújt támogatásokat az önkormányzatok számára.

A helyi adókhoz kapcsolódó támogatás az ÖNHIKI, mely lényegében az önhibáján kívül hátrányos helyzetbe került önkormányzatok támogatását szorgalmazza, abban az esetben, ha a település valamilyen oknál fogva, az előző évhez képest kevesebb adóbevétellel rendelkezik, mint az várható lett volna. Kapuvár esetében két gazdasági társaság megszűnése is erősen befolyásolta a város adóerő-képességét. Az állam további támogatásai a cél-, a címzett, a fejlesztési támogatás.

Az ingatlanhoz köthető adóbevételek köre nagyon széles. Ide sorolható a telekadó, a magánszemélyek kommunális adója, valamint idegenforgalmi adó. A többféle adónem

ugyanazon adótárgyra könnyen átfedéseket okozhat, a sokrétűség megnehezíti az önkormányzatok munkáját, nyilvántartását..

Kapuváron fokozatosan mindegyik helyi adó bevezetésre került. Vannak adók, melynek mértékénél a törvény adta felső határ került alkalmazásra és vannak adók mely csak a töredéke a megengedett mértéknek. Figyelemmel volt a képviselő-testület arra, hogy mely réteg teherbíró-képessége magasabb, és mely réteg az, amely kevesebb terhet bír el.

Irodalomjegyzék

- 13/1991. (V.21.) PM rendelet a települési önkormányzat hatáskörébe tartozó adók és adók módjára behajtandó köztartozások nyilvántartásáról, kezeléséről és elszámolásáról
- A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény
- A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény
- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
- A környezetvédelmi díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
- Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény

Az egyes helyi adókról szóló 48/2004. (XII.21) önkormányzati rendelet

Beszámoló a helyi adó bevételek alakulásáról (2002-2006.)

Dr. Herich György (2006): Adótan I. PENTA UNIÓ Pécs

Dr. Vámosi-Nagy Szabolcs: (2007) Az adózás nagy kézikönyve. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft.

Dr. Várfalvi I. - Farkas Sándorné dr. – Dr. Lacó B. – Mrkvicsákné Gurnik Ágnes (1996) – A helyi önkormányzatok gazdálkodása és az államháztartási törvény Perfekt Rt, Budapest

Fazekas Mariann – Ficzer Lajos (2004): Magyar Közigazgatási Jog. Osiris Kiadó, Budapest

Helyi önkormányzatok és pénzügyeik (1998): Az OTP bank támogatásával

Kapuvár Városi Önkormányzat 2002-2006. évi költségvetésének zárszámadásáról és a pénzmaradvány jóváhagyásáról.

Kapuvár Zárasi Összesítő (2002-2006.)

Lados Mihály (1995): A helyi adózás és adóigazgatás fejlesztése MTA-RFK, Pécs-Győr, 44. oldal.

Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2007/9 szeptember Az ingatlanadóztatás rendszeréről I. rész 370-377.o. Szerző: pénzügyminisztérium főosztályvezető-helyettese

Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 2007/10 október Az ingatlanadóztatás rendszeréről II. rész 433-437.o. Szerző: pénzügyminisztérium főosztályvezető-helyettese

www.kapuvár.hu, www.magyarorszag.hu

1. sz. melléklet

Kit terhelnek a helyi adók?

	Magánszemélyek	Vállalkozások
Építményadó		
- lakás célú	X	-
- nem lakás célú	X	X
Telekadó	X	X
Kommunális adó		
- magánszemélyek	X	-
- vállalkozói	-	X
Idegenforgalmi adó		
- szállásdíj után	X	-
- tartózkodás után	X	-
- üdülési célú építmény után	X	X
Iparűzési adó		
- állandó jellegű	-	X
- ideiglenes jellegű	-	X

Forrás: Lados Mihály (1995): A helyi adózás és adóigazgatás fejlesztése MTA-RKK, Pécs

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Hegedüs Gergely büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2014.05.21.

Hegedüs Gergely s.k.
hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

A helyi adók szerepe Kapuvár város önkormányzatában szakdolgozat címe

Hegedüs Gergely

Hallgató neve

Nappali/ Gazdálkodás és menedzsment/ Vállalkozásszervezés
tagozat/csoport/szak/szakirány

Az 1990-es rendszerváltást követően a tanácsi rendszert felváltotta az önkormányzati rendszer. A helyi önkormányzatok saját vagyonnal rendelkeznek, vagyonukkal szabadon gazdálkodnak.

A legfőbb cél a közügyi feladatok ellátása a lakosság érdekeinek figyelembevételével. Törvény írja elő az önkormányzatok számára a kötelezően ellátandó feladatokat. Ahhoz, hogy ezeket a feladatokat el tudják látni az önkormányzatok biztosítani, kell a bevételi forrásokat is, ezért megalkották a helyi adó törvényt, mely alapján az önkormányzatok vagyoni típusú, kommunális jellegű adókat, valamint helyi iparüzési adót vezethet be.

Az önkormányzatok teljesítőképessége nem egyforma. Befolyásoló tényező a munkanélküliek aránya a településen, mert egy háztartás is úgy működik, mint egy gazdasági társaság, ha nincs bevétel, akkor fizetéképtelen, így jövedelem nélkül miből is fizetne adót.

A gazdasági társaságok az érintő adók, mint a vállalkozók kommunális adója, a helyi iparüzési adó azokon a településeken érvényesíthető, ahol a gazdaság valamely formája megtalálható. Idegenforgalmi adó esetén a beszedett adó minden forintja után az 1,5 Ft támogatást ad. Természeti adottságok, történelmi emlékhelyek vonzzák a turistákat, ezeken a településeken a szálláshelyet biztosítani tudó vendéglátó egységek. Kapuvár fő célkitűzései között is szerepel az idegenforgalom fellendítése, a település mind szélesebb körben való népszerűsítése, mind belföldön, mind külföldön. A város törekvései nem csak az üdülni

vágyóknak, hanem a gyógyulni vágyók számára is mind színvonalasabb szolgáltatások nyújtása.

Mint ahogy az idegenforgalmi adó esetében is érzékelhető már az állami segítségnyújtás, úgy más területen is nyújt támogatásokat az önkormányzatok számára.

A helyi adókhöz kapcsolódó támogatás az ÖNHIKI, mely lényegében az önhibáján kívül hátrányos helyzetbe került önkormányzatok támogatását szorgalmazza, abban az esetben, ha a település valamilyen oknál fogva, az előző évhez képest kevesebb adóbevétellel rendelkezik, mint az várható lett volna. Kapuvár esetében két gazdasági társaság megszűnése is erősen befolyásolta a város adóerő-képességét. Az állam további támogatásai a cél-, a címzett, a fejlesztési támogatás.

Az ingatlanhoz köthető adóbevételek köre nagyon széles. Ide sorolható a telekadó, a magánszemélyek kommunális adója, valamint idegenforgalmi adó. A többféle adónem ugyanazon adótárgyra könnyen átfedéseket okozhat, a sokrétűség megnehezíti az önkormányzatok munkáját, nyilvántartását..

Kapuváron fokozatosan mindegyik helyi adó bevezetésre került. Vannak adók, melynek mértékénél a törvény adta felső határ került alkalmazásra és vannak adók mely csak a töredéke a megengedett mértéknek. Figyelemmel volt a képviselő-testület arra, hogy mely réteg teherbíró-képessége magasabb, és mely réteg az, amely kevesebb terhet bír el.